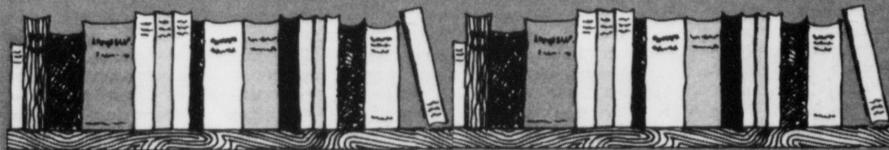

Av bókahillini

Turið Sigurðardóttir
ummaðlir »Sögur úr
Port Janua«

Sjeresada um aldamótið 2000

*... on a huge hill, Cragged, and steep, Truth stands, and hee that will
Reach her, about must, and about must goe;...*

*(... á einum veldigum fjalli, grýtutum, og reystum, stendur Sannleikin, og hann sum ætlar at rökka
honum, runt má, og runt má ganga;...)*

John Donne (1572-1631) Satyre III, v.79-81

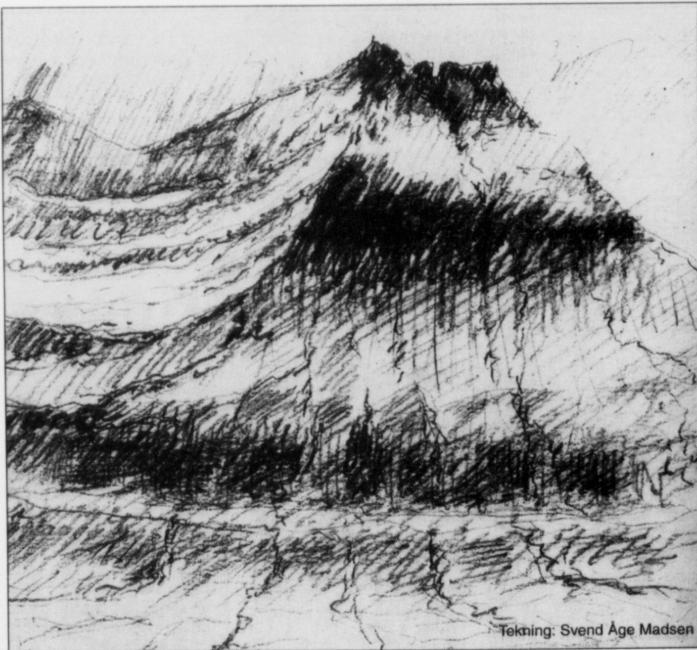
RAKEL HELMSDAL:
SÖGUR ÚR PORT JANUA
Bókadeildin 1996
Permumynd: Marius Olsen.

Tað verður ofta sagt, at tað eykennir seinmodernistiskar bókmentir, at tær snúgva seg um seg sjálfvar; at annar trúðurin í nú i "postmodernismum" stóðugt er okkurt slag av hugleiðing um, hvat bókmentir eru; at bókmentatekstirnir nú fram í móti aldamótinum hava eitt serligt lyndi til at peika á seg sjálfvar sum málsligar, tekstiligar bygnaðir; gagnmetrarar (kritikarar) benda ofta á hettu sum eitt modernistiskt og nú eisini postmodernistiskt eykenni.

Tað er tað, men tað er ikki nýtt, at bókmentirnar vísa til sin sjálvsum tekst, til uppruna sín hjá frásögufólkum ella hóvundi. Annað mál er, at i bókmentaligu realismuni, sum hefur verið eitt sterkt ideal fyrir stóran part av prosabókmentunum tey seinastu stórhundrað árinum og til henda dag, er órévisi. Tana realistiska stuttsgóan, skaldsógan og leikritið stremlar eftir at skapa illusjón ella ímyndan av veruleika; skapa ein veruleika javngildan til "veruliga" veruleikanum; til "dylur" tann hevdibundið realistiska sógan, at hon er tekstur og vorðin til i einari ávíðari til og stað, ella tígur um tóð.

Hugsið t.d. um Fiskimenn, hvussu ósjónlig og tigandi skaldsógan er um tilveru sína sum listarverk; í hesum minnir hon um lísendingasógor; stígar fram sum sjálvsprottin vera.

Sögutíð og sögustaður
Í teimum trettan sögunum úr Port Janua (Rakel Helmsdal: *Sögur úr Port Janua 1996*) er hettu órévisi. Í teimum er lesarin alla tóðum mintur á, at onkur sigur söguna í einari ávíðari lötu og stað. Tiðin í sögunum,

Tekning: Svend Åge Madsen

þórumegin frásagnartíðin (tað ið sögurnar verða sagðar) og hinumegin sögutíðin (tað ið sögurnar fara fram), gongur ikki í beinari tíðarröð fram gjögnum bókinum loypur aftur og fram (s. 114 er brúgvum um fjörðin klárt at verða vígd dagin eftir, s. 124 eru ongar ætlunar um at gera brúgvum fjörðin) ella sögur fara fram um somu tóð (s. 227: brúgvum skal "vigast í morgin"); hon rökkur um eini fýra ættarlíð. Tið er annað enn eitt alisfróðiligt fyribrigdi, málit við klokku (næstan ov týðuliga sagt í pallieðobeiningum til "Kvarnareygað purpureyða" s. 232, har ein klokka við ongum visara honur í rúminum), tið er eitt fyribrigdi í menniskjálvinum, sum menniskjan gevir vidd og skap gjögnum mentan sína.

Sögurnar fara fram ymsastaðni í Port Janua, onkur

flytur seg eisini út um býin. At lata ein því byggd vera rammu um bok við sögum er ikki óvanligt, vit kenna eitt nú *Sögur úr Krabbur* hjá Jens Paula Heinesen og havnarsögurnar hjá William Heinesen. Men har ið J.P. Heinesen myndar ein felagsnevna fyrir eina forsyska bygd í parodi og W. Heinesen myndar eina mytíská Havn burtur úr teiri veruligu, so er býurin hjá Rakel Helmsdal uppfunnin, yktur. Vit vóru kunnadu við Port Janua í *Tey kalla meg bara Hugo* (1995), sama býarkort er aftast í hesi bókini og lýsingin av býnum her er eitt sjálvtóðugt framhald, sum ikki krevur, at tann fyrra bókin er lisin. Byurin stendur sum nevnt við ein fjör; brekkur eru, kirkjugarður, kaffistovur, bókahandil, skúli, spælipláss, torg, sinnissjúkrahús, fjallid Skallin, og uttanum er

heiðin; her koyra tok, flogfør koma og fara.

Onkur sigur söguna
Elli av teimum trettan sögunum hava fyrstaparsons frásögufólk. Í niggjum av teimum er tað eitt kvinnuligt 'eg' íð sigur frá; í einari er allt kallkyns 'eg', og í einari er 'eg' ikki kyngreint. Tvær sögur eru sagðar í triðja persónu. Yvirhövur fáa vit ikki beinanvegin, men so við og við at vita, hvor frásögukvinnan er, og hvussu hon eitur fáa vit ikki at vita, fyrir enn onkur annar nevnir navn hennara ella hon kantska metin onkrum, hon ikki kennir og sigur, hvussu hon eitur. At frásögufólkid er kvinnna, fáa vit to viðhvert at vita fyrir, nevnilega gjögnum formin á lýsingarorðum, t.d. "Eg var so org..." s. 117; at frásögufólkid er kvinnuligt, ger eisini, at tann *lesarin*, sum er innbygdur í frásögnum

ina, eisini visir seg at vera kvinnna, t.d. "Gloymið tú ein innkeypsposa utanfyri, í tí tu söknaðist eftir úthurðarlyklum, kundi tú [t.e. ein og hvar í hesari stóðu, lesarin] vera við ...". (s. 165), ella "Ongantid kundi tú ganga úti og sleppa at anda sjáv" (s. 166). Henda möguleikan fyrir a siga fra kyni hava grannamál okkara ikki uttan bara islandst. At upplýsingarnar koma á henda hátt so við og við, skapar spenning í stillinum og ger m.a., at lesarin má vera vakin og fanga hesar upplýsingarnar, tā ið tær koma.

Söguevnini

"Blunda og króga" er um óafturlöntan karleika og óvund í sirkusinum, flættáð saman við tó vandamikla sirkuskynstrinum. Henda samansettingin er kend úr eitt nái til titliknu sögum eftir Herman Bang "Les quatres diables" (Teir fýra djevlarnir).

Nógvir hævundar hava nýtt kirkjugarð sum stað og bakstóði fyrir sögum um mótsætningin og samrunan millum lív og deyða. Heðin Brú skrivaði rammusóguna "Haligir", ið hefur kirkjugarðum sum frásogustad. Amerikanska skaldið Edgar Lee Masters (1869-1950) yrkti í Spoon River Anthology einarður teirra deyðu á einum kirkjugarði, sum Karsten Hoydal týddi. Í söguni "Violettur seinnapartur" nýrir Rakel kirkjugarðar in sum rammu, mótsætning og mynd.

Sögurnar "Glámlysi og mánalátur" og "Æl" eru lýriska lýsingar, har Eros stígar fram í natúrkrefnum gjögnum lýsing av varma, sôlskini, regni, vind og kava upplíva vit meira av tí erotiska dráttinum millum tvey enn í mongum sokallaðum "djörvum" ástársýngum.

Sum ein ummælari hefur nevnt (William Heinesen í *Fjölnir* 3/97), so firnast Rakel Helmsdal ikki tey stóru temuni ella tær klass-

isku mytturnar. "Skerdur vit veingir tímar, Ikaros?" er ein sílk, har hugsjónin brotnar móti veruleikanum. "Epiniacia" er eisini dreymurin um tað ómöguliga, og her eydnast tað: tann lamni notarurinn! (1) setur alt inn og sleppur í ballón upp á tann ógongda tindin (men ikki niður aftur). Um at liva fyrir síná trá, sına list, og at seta allt inn eru sögurnar yvirhövur.

Listamannaliv móttveigis borgaraskapi

Samfélags- og umhvörvislysingin er merkt av, at týdningarmestu sögupersonarnir umframti i mongum fórum at vera kvinnur eru listafolk (myndlistfolk, skald, sirkuslistafolk) av ymsum slagi og ognaloysingar ella smáfolk í ymsum tænastyrki (ferjumaður, torgsólucona, örindadrongrur, avgreiðslugenta, lærary og (klaver)lærarinna); harumframti eru smáborgarar og ognafólk ella "stórborgarar" (notarur, lækni, professari í fornaldarfröði). Grundvinnuveigar eru eingir nevndir uttan böndagarður í einari soga ("Anarin"). Sjónarhornið er sum sagt mest hjá listafolk og ognaleysum; og einstakar ferður verður móttsetningurinn millum hennan samfélagsbólkini og (smá)borgaraskapin settur fram beinleidið, t.d. í sirkus-soguni "Krógvá & blunda"; hon er onnur av teimum báðum sögumunum, sum eru sagdar í 3. persóni (tað tykist sum hovundurin gloymir, at hetta ikki er 1. persónasoga á s. 216: "hildu jú, sum við óll"), sigur frásogufólkid har). Høvuðsögnurin er Gekkur, sum ber heiti eftir yriki sínum. Hann er eins og tey flestu í sirkusinum barnföddur har. Tað er næstan ógjörligt at koma inn í sirkus til virka utanifríð, og gentan Lóá er ein av teimum fáu, ið tað hava gjöt; hon er úr einari smáborgarligari familiu, sum litlið gott er at siga um:

foreldrini... smáborgarlig, hárvund og koggut.... Tey hávdu at sirkusfólkunum við sama eygnabragdi, sum ein helst hevði hugt at smáum grónum marsmonnum.... Tey voru sovorðin fólk, sum kanska eina ferð, tá tey voru tíggi ára gomul høvdur verði í sirkus, og tå tey komu heim hugsaðu, at tað var gott, at tey ikki voru so býtt sum hasir íspiegelnar, sum í heilum duttu á reyvina.

"Blunda og krógvá" s. 215.

Gekkur verður góður við dansarinnuna Lóá og hugsar við sær at hon má vera funnið barn, tå hasi foreldrini kunnu einki eiga í henni. Og vit fáa at vita, at Lóá fortaldi Gekki alt, "sum var hann tann álitandi pápin, hon ongantí hevði kent" (s. 217) - v.o. verður klissjein, at listafolk eru óálitandi og at tað borgarliga stendur fyrí álit, vend við.

Eisini "Fortuna í sjálvtártí" er listafolkasoga um-

framtríkantssöga. Listavinnuni Manon Moyon, sum er tann ið sigur soguna, dámarr Hroar, "hóast hann als ikki er listafolk" (s. 34), men handilsmaður, gamani við eksotiskari vørur. Sambaert Manon hava listafolk og tey, sum ikki eru listafolk, litið í felag.

"Firvaldaseljarin" er ein dómisöga um móttsetninginum millum pengavirði og listarvirði.

"Gestur" er um sadomarkistiskt familiuliv og vánaligan vakurleikaans hjá einari mágvandi borgarligari familiu.

Úr ollum ættum koma orð

Orðatilfarið, sum er stórt í bókini, er úr ymisligastu goymslum í málsins husi, og tað hóskar til segurnar, ti tað er samantvinnað við bóskap teirra; ti eins og hendingar, personar, umhvörvi, samfélags- og týðingar í teimum kemur "frokost" (s. 123) fyrir í sambandi við, at frásogukvinnan skal eða morgunmat hjá einari ógiliga snobbutari borgarligari familiu; at orðið stendur í gásareygum ger, at frásogukvinnan hefur frástöðu til tað, og tað verður ein speik viðmerking til tað, sum hesi fölkini standa fyrir. Onnur tókuordið standa ikki í gásareygum, eru ikki nýtt við speisekarti frástöðu, t.d. voyeurisma (s. 117).

At gomul hvorsfalsbending verður nýtt, ger í stóðum stílin bókligan: "jardarinnar lunga" (s. 9). Tá so nútímanus hatt, soleiðis er málid í teimum eisini óbundið av avmarkingum til ávisan ytri málveruleika. Sum ein Sínabæði heimafturkomin af frásagna-úthavi stoytir hövundurin úr fyllishorni av margbrytum málfongi. Tað sæst beinanvegin á persónum og staðanvnunum. Tey eru í høvuðsheitum av tvinnanda uppruna: romansk og norrøn, men tey hava tað í felag ikki at vera nönn, vit vanligu hoyra. Tey norrønu eru oftari í eystnorronum formi enn fornuskum, t.d. Hroar, Reidar, ella íslensk sum Illugi (soleiðis at beiggi Grettr); og í "Viollettur seinnapartur" eitt gentan Fjóla, sum merkir blákolla ella við á íslenskum. Tey romansk növnini fronsk og italsk - summi í latínskum formi, tykjast at vera við yvirlutan. Tað fyrra, sum er nevnt, býrur sjálvur, er Port Janua; fyrr partur av navnini er ju sera vanligur úti um heimini og merkir 'havn', jüst sum okkara eigna Tórshavn. Men Janua.... Siðani ein göta, Tístram Skribabrekka; Tístrams-navnin kenna vit úr kvæðinum "Tístrams táttr", sum aftur hefur felag evni við eina ta kendastu sögurnar um fullkomnan romantiskan kærlæka, ta íslensk-fronsku riddartasöguna um Tristan og Isolde. Skriba er "skrivarí" á latíni; tiskil eru skrivarayrki og navnið á tí heimsigtina alskaranum her tvinnad saman í einum götunavni. Fyrsti persónurin, vit hitta, skúladrongrun Tino Galopin, hevur eitt ljómfugart fornavn, ið er eitt stuttnevni ella kelinavn t.d. av Robertino, eitt gott navn til ein örindadrongr, sum tað verður nögv á.

Tey fremmandu persónas og staðanvnini gera sitt til at skapa tann fiktiva söguheimini.

Annars rókkur orðatilfarið frá tí intima slangkenda,

t.d. "kerligheitsbrøv" (s. 97), "við berum bibbum", (s. 198), um ótald samansett lýsingarorð, innlivandi nýgerð, sum at hon gongur í "labbasporum" hjá kettuni, til boklig nýggjirði sum "lánslerari" (s. 117), "nýlingar" (s. 197), sjáldsom orð sum "onkra meinskú" (s. 131), "járdfrost" (s. 145), "kvílkin" (s. 148) og avlögð orð sum "rekkjuváð" (s. 143).

Ein hópur av tókuordum er eisini nýttur. Av teimum kemur "frokost" (s. 123) fyrir í sambandi við, at frásogukvinnan skal eða morgunmat hjá einari ógiliga snobbutari borgarligari familiu; at orðið stendur í gásareygum ger, at frásogukvinnan hefur frástöðu til tað, og tað verður ein speik viðmerking til tað, sum hesi fölkini standa fyrir. Onnur tókuordið standa ikki í gásareygum, eru ikki nýtt við speisekarti frástöðu, t.d. voyeurisma (s. 117).

At gomul hvorsfalsbending verður nýtt, ger í stóðum stílin bókligan: "jardarinnar lunga" (s. 9). Tá so nútímanus hatt, soleiðis er málid í teimum eisini óbundið av avmarkingum til ávisan ytri málveruleika. Sum ein Sínabæði heimafturkomin af frásagna-úthavi stoytir hövundurin úr fyllishorni av margbrytum málfongi. Tað sæst beinanvegin á persónum og staðanvnunum. Tey eru í høvuðsheitum av tvinnanda uppruna: romansk og norrøn, men tey hava tað í felag ikki at vera nönn, vit vanligu hoyra. Tey norrønu eru oftari í eystnorronum formi enn fornuskum, t.d. Hroar, Reidar, ella íslensk sum Illugi (soleiðis at beiggi Grettr); og í "Viollettur seinnapartur" eitt gentan Fjóla, sum merkir blákolla ella við á íslenskum. Tey romansk növnini fronsk og italsk - summi í latínskum formi, tykjast at vera við yvirlutan. Tað fyrra, sum er nevnt, býrur sjálvur, er Port Janua; fyrr partur av navnini er ju sera vanligur úti um heimini og merkir 'havn', jüst sum okkara eigna Tórshavn. Men Janua.... Siðani ein göta, Tístram Skribabrekka; Tístrams-navnin kenna vit úr kvæðinum "Tístrams táttr", sum aftur hefur felag evni við eina ta kendastu sögurnar um fullkomnan romantiskan kærlæka, ta íslensk-fronsku riddartasöguna um Tristan og Isolde. Skriba er "skrivarí" á latíni; tiskil eru skrivarayrki og navnið á tí heimsigtina alskaranum her tvinnad saman í einum götunavni. Fyrsti persónurin, vit hitta, skúladrongrun Tino Galopin, hevur eitt ljómfugart fornavn, ið er eitt stuttnevni ella kelinavn t.d. av Robertino, eitt gott navn til ein örindadrongr, sum tað verður nögv á.

Tey fremmandu persónas og staðanvnini gera sitt til at skapa tann fiktiva söguheimini.

Sjógvurin í fjördinum er indigobláur, og skógrún, fjöllini og heiðin eru heystspróklut, koparreyð, safran og brändgull.

s. 9.

Men lýsingarnar nýta eisini myndamál, t.d. myndberingar (metaforar) ella samanberingar, og tá siga lýsingarnar ofta meira enn bara hvussu okkurt sær út; tað stendur við myndberingum Port Janua, at fyrir ísbúgvær sínar er hann "jár-

arinnar lunga" (s. 9); men myndamálid í bókini eyðkennist ikki minst av samanberingum við hugfloygðum dámi, ið stóðar upp undir eina mytiska ævintýrdaða tilveruupplifvan:

bygningarnir eru so órímlig stórir og káldir, sum er tað her, tey savna allan tann náttaraldanum, sum hvørur hvynn morgan við lýsingini. "Krógva & blunda" s. 214.

- teir stóru goymslubygningarnir, menniskaskapt byar-umhvörvi, er her partur av einari modernaðari mytiskari heimsfatan ella einari skaldsligari roynd at skilja frumkreftirnar.

Nógvur samanberingar eru fornkunnugr, yrkjarnir í "Skerdur vit veingir tínar, Ikaros?" minnist aftur á, tá ið hann las høvuðsyrkinga sýni fyrir vinkunu sini og lýsir í tå hana gjögnun eina mynd, sum visir til skrivingar: yrki: hárið á Isabellu "bylgdi omán eftir bakinum á henni sum ein fossur av svörtum blekki" (s. 179); lýsingin er kraftmikil; men tað verður í meira lagi, tá ið hárið beint framanundan er ravnsvart.

I "Firvaldaseljaranum" heldur frásogukvinnan við báðum hondum um koppin, "so eg næstan brenni meg, sum var tað en litil kettingur, sum beit fyrir at sleppa burtur" (s. 47).

I söguni "Anarin" liggar hin avgamlí maðurin, ið ikki tímir at doygja við fyrirbrigði, umfram gerandislig orð og tókuordið skapa (eins og tey umrøðdu növnini) eitt rúum utan fyrir tið og stað, ein varhuga av, at tað farna er til í ti verandi, gjögnun málid og frásognina. Jüst hetta temaidi strikar frásoguhátturin í sögunum eisini undir, eitt nái við rammusum, har ið gammilar dagbókur, gammilar sögur, verða vovnar saman við frásogutáinum.

Víðhövrt er tað sjónarhornið, ið ger eina lýsing sermerkta; t.d. tá vit síggja sólina eins og oldingurin sær hana, liggjandi í seingini: "Sól vitjáði stovuna, kagandi fram undan naglunum á teimum lívandi hondunum á Iris" (hon er ein langabbaðotir) (s. 194).

Hittið orðaspæl er ein stálsnildi, sum ger sitt til at geva söguni "Æl" lættan dám: "Tað brennandi lotið loysir sérli bond, - hárbond, tungubond og onnur" (s. 199) - orðini eru vanlig, men at tey her standa liðsett skapar orðaspæl millum 'bond' av heilt ymisum slagi og harvið nýtt samheingi.

Sjeresada um aldamótíð 2000

Sum nevnt gera sögurnar á ymsum hátt vart við seg sjálvur sum skaldskap:

Hann harmaðist sjálvandi ikki eina lota um seinkamina. Ert tú partur av eimi "fantasy"-skaldsögu, so kanst tú ikki fara at grenja, um tað av tilvild enn er ein kapitull eftir, tá tú hafi teg hava loyst allar gáturnar og roknæti við, at nú var seinasta punktumíð sett.

"Glámlýsi og mánálátur"s. 172.

Her er sögupersonurin tilvitandi um, at hann 'bara' er ein yrktur persónur og má laga seg eftir ti. Her kunnur persónurnir á spólnan hátt ganga inn og út úr teknimyndasögum, men mugu kortini gevva tol, til óll kapitlini eru uppi... - Í óðrum fóri snýr tað seg um huglejdingum um mun og líkskap millum skaldsögur og frásagnir um veruligar hendingar:

Benjamin minnist væl sorgarsöguna um Jónatan Hariol.. men tað er so hugnaglið at hoyra Iris lítlu siga hana. Nú ljóðar tað sum ein söga úr eini skaldsögu. Sum allar aðr að hendingar í lívinum, er hetta vorðið óveruligt; hann dugir so illa at skilja ímíllum teyr minnini, ið óður henderingum, og teyr hér hefur hört um.

"Anarin" s. 191.

Sitatið eftir Donne fregst í ummaelinum sipar til tær givnu fyrityretirnar fyrir koma fram at samleikanum, at orða veruleikan: tað gerst bara við at ota seg á skál rundan um hann; v. o. gjögnum lýsingar, umskrivingar, samanberingar og myndberingar. Tað er í hesum, at sögurnar úr Port Janua skara framur. Lesið tykkum inn í tær og fröst.

Hon er genial!

Vit fylgia 13 ára gamla Tino Galopin ein seinnapart í Port Janua.

Bókin er 13 smásögur við Tino, og aftan á hvørja av teimum ein langri söga um einstakar Port Janua-búgvær. Tino hittir ella tosar um ella frættir um ymisfólk a síni leið, og hesi folk eru síðan persónar í teimum longu sögumunum. Sjónarhornið skiftir sostatt alla tíðina. Men alla tíðina eru vit í Port Janua, hesin býurin er eisini takladrugr aftast í bókini og fær sin eigna leiklут at spæla.

I duldarfulla sjónleikinum, Kvarnareygað purpurreyða, sum kemur aftan á sögurnar, hoyra vit um nakrará syrgillegar lagnur, og her gevur ritihovundurin lesar-anum sjálvum høví til at mynda sær, hvat síðan hendir.

"Strategi liðkortkonfekt". Claudia Leopold fær vitjan av einum gomlum ungdomsvini, Ísaki. Ísakur hefur sjokulátu og vin við sær, og hann letur sum hann bert er komin fyrir at tóma eina vinar-skál. MEN... í veruleikanum er hann komin at hevna tað, at hann og Claudia ongantó blívu meira enn vinfólk. Tá Claudia so hefur etið næstan alla eskjuna av sjokolátu, sigur Ísakur henni, at eittr er í sjokolátuni...

Elanor er ung lesandi, sum býr á ovastu hædd mitt í port Janua. Hon eygleiðir úr kamarsvindeyganum ein neydarsligan götuseljara, sum selir firvaldar. Hon leggur skjótt til merkis, at hann er óþróvini enn aðrir götuseljarar, og at hann visir ein sjónskan kærleika til firvaldarar. Ein dagin hendir nakað, sum ber við sær, at Elanor ikki sær seljaren aftur...

Tað at eiga sú sögu, alskyns litir, list og óðrivi persónar, er høvuðsevn. Fjóla gyðir seg inni í holum undir húsunum, og Jónatan Hariol heldur seg vera profet, ið kann bjarga óllum heiminum. Hvussu tekur umheimurin í Port Janua í óvanligum persónmenskum, og hvussu sleppi hesi fölkini sjálf burtur út til?

Klorofylgrönnar, eldreyðir, smaragdgrenir og alskyns aðrir litir seta sín dám á orðaspælið og hendingarnar, ið fára fram.

Bókin er eitt skaldsögukent stuttsögusavn. Ógvuliga fjölfylltir og óðrivi lesaður til tann, ið sjálvur dugir at flætta ævintýrheimin og veruleikaheimin saman.

Hon er genial!

Teresa, Maria, Henny og Svanna
2.b. Studentaskúlin í Hoydölum

E.S.: Bókin hefur síðani hon kom út verið mottíkin við opnum órmum í undirvisningarþópi og lisin við áhuga baði av ungum fólkum og heilt vaksnum. Av sögunum í savnunum hava hesar verið prentaðar áður: "Skerdur vit veingir tínar, Ikaros?" í Brá 1986 og Slöðum 1992; "Firvaldaseljarin" í Brá 1988, "Glámlýsi og mánálátur" í Birting 1995; hesar upplýsingar standa í Rithóvundabókini (1995) undir Rakel Helmsdal og kundu væl staðið á bökarkápuni, tað er góður síður at upplýsa, hvar tað, sum stendur í nýggjari bók hefur verið prentað áður. Eg skal ikki tosa um tað ógrænni og stavnillum, sum eru í bókini og sum muget sigast at vera ein herkin í bíti í bók, sun Lærarafelag Þóri gevur út; ter er nevndar í óðrum ummaelum (Skulablaðið nr. 8 1996, Malan Marnersdóttir; Oyggjaskeggi nr. 2 1997 Oddfríður Marni Rasmussen). - Tó skal eg gera vart við, at tað eittr er í hesum, at sögurnar úr Port Janua skara framur. Lesið tykkum inn í tær og fröst.